

Vajon Gyurcsány Ferenc miniszterelnök orosz befektetőknek kíván kaput nyitni a Magyar Villamos Művek Zrt. Privatizációjának bejelentésével? Mi történik a monopoljáradékkal? Miért vállalja a kormány a drasztikus áramáremelés kockázatát? Hiszen ne feledjük: az indokolatlan áramár-emelkedés hatása a gazdasági versenyképességre rendkívül kedvezőtlen. A hazai nagyfogyasztók már ma is európai versenytársaiknál drágábban kapják az áramot – ez alól kivétel Gyurcsány cége –, a várható áremelés pedig közintézmények sokaságát hozhatja lehetetlen helyzetbe. Az MVM tervezett privatizációjáról a Fidesz országgyűlési képviselőjét, az Orbán- kormány közlekedési és vízügyi miniszterét, dr. Fónagy Jánost kérdeztük.

– A magánosítás számos olyan kérdést vet fel, melyek nyilvános megvitatása elkerülhetetlen. Vajon indokolható-e, hogy az állam lemond a villamos alaphálózat és a rendszerirányítás nemzeti tulajdonáról?

– Az elmúlt években az Magyar Villamos Művek (MVM) erős nemzeti stratégiai jellegéről és állami tulajdonban tartásáról a parlamentben a pártok között szóbeli konszenzus volt. Abban a kérdésben, hogy a stratégiai fontosságú energetika területén erős nemzeti vállalatra van szükség, és ebben az állami tulajdoni hányadnak meghatározónak kell maradnia, mindannyian egyetértettünk. Ezt a konszenzust borította fel Gyurcsány Ferenc miniszterelnök, amikor elhatározta: meneszti a Magyar Villamos Művek vezérét és megszüntetné a cég monopóliumát. A szociális népszavazáson elszenvedett vereség miatt eluralkodott a pánik az MSZP-ben, Gyurcsány Ferenc és környezete pedig kétségbeesetten kapkod. A miniszterelnök által bejelentett, liberalizációra vonatkozó elképzelések semmilyen új elemet nem tartalmaznak, az abban foglaltakat régóta pontosan ismeri a magyar szakmai közvélemény és a kormány is, s a nyilatkozatokban megfogalmazott kétségek, vádak, feltételezések nem igazak. A miniszterelnök kapkod. Egyesek szerint azért, hogy a számára katasztrofálisan végződött népszavazás után elterelje a figyelmet, valami másra ösztönözze a közbeszédet, más vélemények szerint pedig pánikba esett. Amolyan kapuzárási pánik ez, mikor igyekszik belemarkolni a megmaradt állami vagyonba, hogy az utolsó pillanatban kivegye, amit még lehet. A kormányzat tovább folytatja azt a hazugságpolitikát, amely az igazi lényegről, az ország és az emberek valódi problémáiról tereli el a figyelmet. Gyurcsány és környezete körül fogy a levegő, a nyakló nélküli privatizáció példái az elmúlt évtizedben világosan megmutatták, hogy az akár érdekcsoportok által vezérelt, akár a politika tehetetlensége miatt pótmegoldásként bedobott privatizációs tranzakciók minden esetben gyengítették az ország helyzetét és kiszolgáltatottá tették a magyar gazdaságot, az embereket.

– Az árampiaci modellváltás értelme csak akkor tárul fel előttünk, ha beleéljük magunkat az MVM privatizációján dolgozó oligarchák és kormányzati partnereik érdekalapú világába. Az MVM saját tőkéje eléri a 400 milliárd forintot. Milyen részekből áll ez a vagyon?

– A Magyar Villamos Művek Zrt. Három nagy vagyonelemből épül fel. Az egyik a paksi atomerőmű, amely a magyar villamosenergia- ellátás 40%-át biztosítja. A jelenlegi viszonyok között még a legolcsóbb áron, legalacsonyabb költségen. A másik nagyon jelentős vagyonelem a Magyar Villamosenergia- ipari Átviteli Rendszerirányító Zártkörűen Működő Részvénytársaság (Mavir), melynek rendszerirányító jogosítványai vannak. 2005-től ennek a tulajdonát képezi a több százmilliárd forintot érő, nemzetbiztonsági szempontból létfontosságú hazai erőáramú gerinchálózat. Ezek a távvezetékek. A harmadik a nagykereskedelem, ami a

magyar energiapiacot képezi. Megjegyzem, hogy szakmailag nem tartom célszerűnek a Mavir tulajdonában lévő, 450-500 milliárd forint értékű gerinchálózat tőzsdére vitelét, mert ez a nemzeti vagyon része, és nemzetbiztonságilag is fontos Magyarországnak, hogy ezt a hálózatot ki felügyeli. A szakma véleménye szerint a villamosenergia- piaci anomáliák döntően nem az MVM „ilyen vagy olyan szerepéből”, hanem a villamosenergia-törvény ellentmondásaiból fakadnak. Ugyanis a parlamenten tavaly „átnyomott” törvény piacliberalizációt akart elérni, de alkalmatlan időben, hiszen áramhiány van a piacon. Az MVM eddig is aukcióra vitte az áramot és a határkeresztező kapacitást, így nem igaz, hogy az MVM, vagy azon belül a Magyar Villamosenergia-ipari Rendszerirányító (Mavir) Zrt. monopolisztikus helyzetben lett volna. Sem a magyar versenyhivatali, sem az uniós vizsgálatok nem állapítottak meg ilyet.

– Mit jelentene a nemzetbiztonságra nézve, ha az MVM irányításában külföldi energetikai cégek is jelentős befolyást szereznének?

– A hazai erőművek jelentős része – a Paksi Atomerőművet leszámítva – tíz éve külföldi kézben van. A fogyasztókat kiszolgáló, ellátó cégek is külföldiek birtokában vannak. Az energia alapanyagának jelentős részét – gondoljunk a gázra – külföldről szerezzük be. Ezek után, ha a hálózatot, a gerincvezetékét és az elosztási rendszert, a kapcsolótáblákat, az exportotimportot, a határkeresztező pontokat, a hazai energia áramlásának lehetőségét is kiadjuk a kezünkéből, akkor gyakorlatilag a magyar villamosenergia-ipar valamennyi eleme idegen tulajdonba kerülne. Nem kell különösebb fantázia, hogy belássuk, miért veszélyes ez, gondolhatunk itt a nemzetbiztonságra, az országban élő tízmillió ember mindennapi létének biztonságára.

– Egyes vélemények szerint az árampiac liberalizációja miatt a 30-40 százalékos áremelkedés sem zárható ki.

– Két dolgot ezzel kapcsolatba előre bocsátanék. Az egyik, hogy 2002-től a Medgyessy- és a Gyurcsány-kormány hat alkalommal emelte az energiadíjakat. Ez azt jelenti, hogy 56 %-kal nőttek a villamosenergia költségei. A másik, hogy a piacot, a versenyt mi nem tartjuk az ördögtől valónak, az egy természetes gazdasági lehetőség, ahol előnyei vannak, meg kell teremteni. De az energiánál több dolgot is figyelembe kell venni. Szokták mondani, hogy az állami monopóliumnál egy rosszabb van, a magánmonopólium, hiszen monopolhelyzetben nincs verseny. Mi nem a versenyt és a piacot tartjuk elrettentő, gonosz dolognak, hanem a tavaly ősszel a parlament torkán lenyomott villamosenergia-törvényt, ami a lehető legrosszabb időpontban liberalizálta a magyar villamosenergia- piacot.

– Amennyiben a Fidesz kormányzati szerepbe kerülne, mit tenne az MVM-mel?

– Erős nemzeti vállalattá tennénk az MVM-et, amely az üzleti nyereségét felhasználva beruházásokkal fejlődne és regionális pozíciókat szerezhetne a határon túli területeken is. Erőműveket, szolgáltatócégeket vásárolna fel Erdélyben, Vajdaságban, Kárpátalján, Felvidéken. A regionális pozícióját erősítenénk egy közösségi tulajdonban maradó cégnek. Nem monopóliumot – ez megint egy liberális fogalmazás –, hanem egy erős nemzetstratégiai vállalatot kell felépíteni. Persze ez más nézőpontból monopolhelyzet, de akkor a franciák, az angolok, németek, osztrákok miért tartják ezeket a cégeket döntően közösségi tulajdonban? Az

a francia energiacég, amely Magyarországon befektetőként jelenik meg, otthon állami vállalat. Tehát amit ma egyesek monopolhelyzetnek minősítenek, az más szemszögből erős nemzeti energiavállalatot is jelenthet.

– Újabb botrányba keveredett a miniszterelnök, Gyurcsány cége olcsóbban jut áramhoz, mint bárki más.

– Decemberben a Magyar Villamos Művek (MVM) – a nyilvánosság teljes kizárásával – egy olcsóbb energiaszolgáltatásra vonatkozó exkluzív megállapodást kötött hét céggel. Ez a hét vállalat jelenleg olcsóbban vásárolhat áramot, mint bárki más az országban. Ez akár egy egyszerű gazdasági hír is lehetne, ha közben nem tudnánk azt, hogy mindenki egyre drágábban kapja az áramot, kivéve ezt a hét kivételezett vállalkozást. Ne feledjük, hogy az elmúlt években mintegy 56 százalékkal emelkedett az energia ára. Közben a családok egyre rosszabb körülmények között élnek, a kisvállalkozások pedig mind nehezebb helyzetbe kerülnek a növekvő költségek miatt. Sok család már nem tudja kifizetni a hó végén a számláit, a kis- és középvállalkozások pedig sorba mennek csődbe. Visszas az, ahogyan Gyurcsány Ferenc viselkedik: állandóan a közteherviselés fontosságáról beszél, a megszorítások miatt folyamatosan az emberek megértését kéri, s mindeközben az MVM és a Miniszterelnöki Hivatal segítségével másik hat cég mellett a sajátját is jelentős támogatáshoz juttatja. A Gyurcsány Ferenc tulajdonában álló cég, a Motim ugyanis – a többi céggel egyetemben – közvetlenül a Miniszterelnöki Hivatalban lobbizott a kedvezményes áramért. Az említett cégek az MVM-mel kötött megállapodás értelmében négy euróval olcsóbban fognak hozzájutni az áramhoz, mint más fogyasztók. Így a számukra biztosított energiakedvezmény mértéke meghaladhatja a másfél milliárd forintot. Ez azt jelenti, hogy ekkora bevételvesztésre kell a Magyar Villamos Műveknek számítani, amit minden bizonnyal a többi fogyasztóval, vagyis az állampolgárokkal és a kisvállalkozókkal fognak megfizettetni. Így az a helyzet állt elő, hogy amikor mindenki egyre többet fizet az áramért, akkor hét cég olyan megállapodást köt az MVM-mel, ami számukra kb. 1,5 milliárd forintnyi megtakarítást eredményez. Ennek következtében egyre nagyobb lesz a bevételük, igazságtalan előnyöket kapnak a többi céggel szemben. Sajtótájékoztatóm szőlítottam fel Gyurcsány Ferencet: adjon számot arról, miként lehetséges az, hogy amikor az embereknek egyre többet kell fizetniük az áramért, akkor néhány cégnek – köztük az ő vállalatának is – jóval olcsóbban adják az elektromos energiát.

– Mint egykori közlekedési minisztert és fővárosi képviselőt kérdezem, mi a véleménye a MÁV-nál és a BKV-nál kialakult botrányokról?

– Volt miniszterként és magyar állampolgárként is azt mondom, hogy mind a vasútnak, mind a busznak, villamosnak az a feladata, hogy menjen, közlekedjen, szállítsa az utasokat. A MÁV és a BKV esetében elfelejthetjük a tradicionális vállalati formát, hiszen a közösségi közlekedés közcélú feladat. A Budapestre érkező és az agglomerációs térséget átszövő, napról napra fogyó nagyvasúti hálózati rendszert és a városi közlekedést integrálni kell. A fővárosból tizenegy elővárosi vasútvonal indul. Ezek fejlesztését az Orbán-kormány idején, még 2000-ben, az esztergomi vonallal kezdtük. Azóta eltelt hét év, és a tizenegyből mindössze további egy szárnyat sikerült rendbe tenni. A MÁV és a BKV helyzete katasztrofális, ezért elképzelhetetlen, hogy a sok százmilliárdos veszteséget és az állandó üzemi bajokat hosszú távon a magyar költségvetés szanálni tudja. El kell szakadni a tradicionális vállalati formáktól, és végre

közcélúnak tekinteni a közösségi közlekedést. Ez akkor is állami alapszolgáltatás, ha a kormány elháríthatja magától a felelősséget. A főpolgármester megfásult, saját hatalmába belecsontosodott politikus, aki soha nem volt igazán fogékony a városüzemeltetési feladatok iránt, és képtelen megszervezni egy hivatal működését. Amikor le kellett aratni a dicsőséget, avatott és megnyitott, vagy a kamerák kereszttüzében éppen felkapaszkodott a gátakra, de a bezárásoknál soha nem láttam felbukkanni. Budapest nem halott város, éppen olyan, mint Európa valamennyi nagy múltú városa, ahol a történelmi fejlődés során kialakult térszerkezet, utcarendszer nem alkalmas arra, hogy a mai járműforgalmat levezesse.

Oláh János József